

Čís. 954.

Zákonná povinnost, zříditi věno, není vyloučena tím, že osoba, povinná věnem, dala se ku svolení ve sňatek pohnouti vyhrůžkami snoubenců.

(Rozh. ze dne 8. března 1921, R I 269 21.)

Žádost provdané dcery, by otec přidržen byl zříditi jí věno, soud první stolice zamítl, rekursní soud zrušil napadené usnesení a uložil prvemu soudu, by vyčkaje pravomoci, o návrhu dále jednal a znovu rozhodl.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolacímu rekursu otcovu.

D u v o d y:

Stěžovatel zakládá dovolací rekurs pouze na tvrzení, že jeho dcera uzavřela sňatek proti jeho vůli, a vyvozuje z toho závěr, že dle § 1222 obč. zák. nemá vůči němu nároku na věno. Stěžovatel tvrdil také již v první stolici, že sňatek uzavřen byl proti jeho vůli, ale z jeho dotyčného přednesu vysvítá, že toto tvrzení jest nesprávným úsudkem jeho, vyvozeným mylně z okolností skutkové, jím přednesené, že dcera a nyní její manžel vyhrožovali sebevraždou a činili stále výtržnosti a že on tedy konečně svolil ke sňatku. Dle vlastního jeho přednesu tudíž dcera jeho neprovdala se proti jeho vůli, nýbrž s jeho svolením, takže případu § 1222 obč. zák. zde není a dovolací rekurs prohlásiti sluší nedůvodným. Stěžovatel ovšem v první stolici vytýkal, že svolení ke sňatku dal následkem výhrůžek dcery a jejího ženicha, ale tato polmutka jest vzhledem na znění § 1222 obč. zák. nedůležitá, pokud jde o povinnost, zříditi dceři věno. Na §§ 870 a 876 obč. zák. nového znění stěžovatel nepoukazuje a s úspěchem poukazovati nemůže, poněvadž by z nich mohl nejvýše jen vyvozovati, že nebyl povinen, dáti svolení k sňatku, kdyby byly zde podmínky těchto zákonných předpisu, nikoli však, že, když přes to svolil k sňatku, není povinen, zříditi dceři věno.

Čís. 955.

Proti usnesení, jímž bylo pozůstalostní jmění za souhlasu účastníků odevzdáno podle § 73 nesp. říz., není rekurs přípustným.

V žádosti za dodatečné projednání pozůstalosti dle § 179 nesp. říz. musí býti přesně udáno další jmění, nežli které bylo odevzdáno. Povšechný poukaz, že v pozůstalosti »musí« se nalézati mnohem více věcí, nestačí.

Ustanovení čtvrtého odstavce § 79 org. zák. platí též v řízení nesporném.

(Rozh. ze dne 8. března 1921, R I 278/21.)

Při jednání, dne 7. června 1919 ve smyslu § 73 nesp. pat. předse-
vzatém, byl manžel zůstavitelčinu Josefu M-ovi, tehdaž nezvěstnému - dle obsahu úmrtního zapsání a svého v pozdějším návrhu obsaženého vlastního udání nalézal se v ruském zajetí - zřízen opatrovník v osobě zůstavitelčina otce Antonína R-a, tento jménem jeho prohlásil, že souhlasí s tím,

aby zastavitelčině matce Kateřině R-ové pozůstalostní jmění, v protokole označené, v úhrnné ceně 2100 K odevzdáno bylo právem věřitelky (jure crediti) na zaplacení jejích tamže uvedených pohledávek a soud toto prohlášení vrehnoopatrovnicky schválil a věřitelece pak odevzdačí dekret doručil. Josef M., navrátil se po té ze zajetí, žádal na soudě jednak, by usnesení o odevzdání pozůstalosti právem věřitelským bylo vůči němu prohlášeno bezúčinným, jednak podal dědictkou přihlášku a domáhal se nového projednání pozůstalosti, tvrdě, že v pozůstalosti »musí« býti mnohem více předmětů, zařízení, šatstva a prádla. P o z ů s t a l o s t n í s o u d žádost prvuvodenci zamítl v podstatě z toho důvodu, že usnesení ze dne 7. června 1919 nabylo právní moci a že jím řízení pozůstalostní bylo právoplatně ukončeno, pokud se pak týče dědictké přihlášky a žádosti za opětné projednání pozůstalosti prohlásil je bezpředmětným, ježto žadatel netvrdí, že by tu bylo nějaké nové jmění. R e k u r s n í s o u d, vyhověv rekursu Josefa M-a, uložil prvému soudu, by nehledě k zamítacím důvodům znovu jednal a rozhodl o návrzích Josefa M-a. D ů v o d y: Zamítaje návrhy pozůstalého manžela Josefa M-a, vycházel první soudce z právního názoru, že usnesení ze dne 7. června 1919 nabylo právní moci a že jím řízení pozůstalostní právoplatně bylo ukončeno. Leč s názorem tímto nelze v tomto všeobecném znění souhlasiti. Jak z pozůstalostních spisu na jevo vychází, zmíněné usnesení nebylo doručeno ani pozůstalému manželu ani jeho soudem zřízenému opatrovníku Antonínu R-ovi, jenž ho tehdy zastupoval, žádný z nich se také nevzdal doručení usnesení onoho ani doručení zprávy o tom, že bylo vydáno. Následkem toho dotyčné usnesení proti stěžovateli nestalo se účinným a nenabylo proti němu právní moci. Na věci ničeho nemění okolnost, že zákon nepředepisuje výslovně, aby výměr podle § 73 nesp. říz. dědictkým účastníkům, jakým jest zajisté pozůstalý manžel, byl doručen, nebo by o vydání jeho byli vyrozuměni, a že tedy doručení takové podle § 6 nesp. říz. státi se nemusilo. Rovněž jest nerozhodným, že opatrovník stěžovateluv podle projednacího protokolu projevil s přenecháním pozůstalosti Kateřině R-ové na místě placení souhlas, neboť tím ještě nevzdal se práva na doručení písemného usnesení o tom. Soud své stolice zamítl uvedený návrh stěžovateluv dále také z toho důvodu, že tento netvrdí, že by tu bylo ještě jiné nové jmění, než které jest uvedeno ve stavu jmění, pozůstalou matkou jako věřitelkou převzatého, takže tu není předpokladu pro dodatečné projednání pozůstalosti ve smyslu § 179 nesp. říz. Leč při tom přehlíží, že v stěžovatelově podání, byť i ne dosti přesně, přece jen se uvádí, že v pozůstalosti »musí se nacházeti mnohem více předmětů, zařízení, šatstva a prádla«, kterýmžto obrátem mělo býti patrně naznačeno, že do pozůstalosti patří mnohem více věcí, než je těch, které byly přenechány pozůstalé matce na místě placení, čemuž nasvědčuje další tvrzení, že »projednání nestalo se o všem pozůstalostním jmění«. Se zřetelem na ustanovení § 2 čís. 5, 92 a 179 nesp. pat. bylo povinností pozůstalostního soudu, by zjistil, zda a pokud uvedená tvrzení jsou správná a je-li zde skutečně jmění pozůstalostní, jehož dřívější projednání se netýkalo, takže za nově na jevo vyšlé je pokládati nutno. O zjištění takové však první soudce se ani nepokusil. Jeví se proto řízení, usnesení jeho předcházejší, vadným.

N e j v y š š í s o u d změnil usnesení rekursního soudu v ten rozum, že nevyhověl rekursu Josefa M-a do usnesení prvního soudu.

D ů v o d y:

Ačkoli to uplatňováno nebylo, shledal rekursní soud vadu už v tom, že dekret, jímž vrchnopatrovnícky schváleno bylo odevzdání pozůstalosti dle § 73 nesp. říz. neb vyrozumění o jeho vydání nebylo doručeno také pozůstalému manželu neb jeho opatrovníku. Vady tu není. Ačkoli patent o nesp. řízení nemá podobného předpisu jako § 426 c. ř. s., plyne přece z přirozenosti věci, že by doručení bylo zcela zbytečným, kde ho strana naprosto nepotřebuje, ani k vůli rekursu ani k vůli exekuci ani jinak. Proto ustanovil § 79 poslední odstavce zákona o soudní organizaci zcela všeobecně, že straně, při prohlášení usnesení přítomné, netřeba je písemně doručovati, když jí nepřísluší proti němu opravný prostředek ani návrh exekuční, což platí i pro nesporné řízení. V daném případě rekurs nepříslušel, neboť soudce vyhověl toliko souhlasnému návrhu účastníků, schválně vrchnopatrovnícky navržené jimi odevzdání jure crediti ohledně opatrovance Josefa M-a. Proti usnesení návrhu strany vyhovujícímu, nemá však navrhuující neb jinak souhlasící strana rekursu, neboť není jím stížena (§ 9 nesp. říz.). Tím jest však také celá věc vyřízena. Odevzdání jure crediti jest právomocné a nelze je zvrátiti. Tomu by nevaďilo ani to, kdyby odevzdání toto bylo vskutku zmatečné nebo řízení neúplné, jak bývalý opatrovanec Josef M. ve svém rekursu míní, shledávaje zmatečnost v tom, že nebyl dostatečně zastoupen, an za opatrovníka zřízen byl manžel příjematelky pozůstalosti, tudíž prý osoba podjatá, a neúplnost v tom, že převzaté svršky nejsou pojednotlivě vyjmenovány, nýbrž pouze sumárně poznačeny. Neboť i zmatečnost nebo neúplnost řízení jsou pouze důvody k rekursu, jak z §§ 16 a 9 nesp. říz. zřejmě plyne, a nelze je tedy uplatňovati tomu, komu opravný prostředek vůbec a zvláště tedy rekurs proti usnesení nepřísluší. Jakmile tedy usnesení nabylo právní moci t. j. není rekurovatelné, nelze důvody ty vůbec uplatňovati, rozumí se tedy ani oklikou nějakého návrhu na první stolicí, neboť jinak by nastala nejistota práva, kdyby právomocná usnesení mohla býti kdykoli později zvrácena. Usnesení, o něž jde, je však, jak shora dotčeno, nereкуроvatelné, protože neučinilo ničeho, než že vyhovělo souhlasnému návrhu stran. Opatrovník představoval opatrovance a neměl-li opravného prostředku opatrovník, nemá ho ani opatrovanec. Cítí-li se bývalý opatrovanec stížen tím, že ho opatrovník špatně zastupoval, musí si to pohledávati jinak ne remenstracemi proti právoplatnému usnesení.

Zbývá jen ještě otázka dědické přihlášky Josefa M-a a nového projednání pozůstalosti po rozumu § 179 nesp. říz. To by předpokládalo, aby týž přenechal ono udanlivě nové t. j. další jmění, než které jure crediti již odevzdáno bylo, kde jest a v čem záleží. Toho však neučinil, on pouze vyslovuje domněnku posud nijak nezaloženou, že v pozůstalosti »musí« se nalézati mnohem více předmětů, zařízení, šatstva a prádla. Jak ale »mnohem více«, když v sepsání pozůstalostního jmění, jure crediti odevzdaného, se počet neudává, nýbrž se všeobecně praví »zařízení« (ve 2 pokojích a kuchyni) a staré prádlo a šatstvo, a tedy odevzdáno jest všecko pozůstalé zařízení, šatstvo, a prádlo. Jiný druh jmění, než zařízení, šatstvo a prádlo však zakročitel vůbec nijak netvrdí. Žádá-li rekursní soud, aby prvý soudce vyšetřoval, zda a pokud je tu jiné jmění, jehož posavadní projednání (odevzdání) se netýče, dlužno se tázati, jak by to prvý soudce pro-

věsti měl, když sám zakročitel mu tu posud žádných dat, údajů a poukazu, jež by mu při šetření vodítkem byly, na ruku nedal? Zakročitel musí sám ono domnělé další jmění přímo uvést a dle předmětu a místa udati. Do té tu není opravdu místa k nějakému novému řízení, a jest proto i přihláška dědická vsutku bezpředmětnou, neboť odevzdáním jure crediti jmění posud známého, jest pozůstatek do té doby dle povědění § 73 nesp. říz. »odbyta«.

Čís. 956.

I usnesení, trpící zmatkem, nabývá v řízení nesporném právomoci, nebyla-li zmatečnost včas vytýkána.

»Třetí osobou« (§§ 9, 11 nesp. říz.) rozumí se osoba od stěžovatele rozdílná, tedy i druhá strana.

(Rozh. ze dne 8. března 1921. R I 299 21.)

Ve sporu o placení výživného uzavřely strany dne 28. ledna 1916 a předmětu sporu soudní smír, jenž byl ohledně jejich nezl. dítek opatrovnícky schválen. (§ 142 nov. zn. obč. zák.) Na dobrovolný rozvod smír nezněl, nicméně procesní soud usnesením ze dne 1. února 1916 rozvod povolil. Toto usnesení doručeno bylo manželce, jejímu vykázanému zástupci a vykázanému zástupci manželovu. Bylo sice také nařízeno doručení manželce samému, ale doručení to pro závalu v doručení neuskutečněno. Doručení manželce stalo se 6. února 1916 a jejímu zástupci 5. února 1916. Ona podala rekurs až 30. srpna 1920 (po více než čtyřech letech), jenž byl usnesením prvního soudu ze dne 9. září 1920 jako opožděný odmítnut. Pak podala dne 28. října 1920 žádost za navrácení v předešlý stav pro zmeškání rekursní lhůty, kterou první soud vyřídil tak, že ji pojal jako rozklad a zrušil jak povolení rozvodu, tak odmítnutí opožděného rekursu. Důvody: Usnesením ze dne 1. února 1916 byl stranám omylem povolen rozvod manželství od stolu a lože, ač tu nebylo příslušného návrhu a ač nebyly předsevzaty předepsané smiřovací pokusy. Usnesení to jest zmatečným a nemůže žádná strana odvozovati z něho práv. Ježto tu jde o řízení nesporné, jest možno soudu, jenž byl vydal původní rozhodnutí, by dle §§ 9 a 11 nesp. říz. vyhověl rozkladu, ježto žádná ze stran z něho práv nenabyla aniž nabýti mohla. Rekursní soud usnesení potvrdil. Důvody: Z usnesení, formálně i materiálně zmatečného a právně neplatného, nemohly strany odvozovati pro sebe žádných práv a jmenovitě nenabyl stěžovatel z něho práva, by na základě tohoto nezákonně povoleného rozvodu manželství žádal za rozluky manželství dle §§ 15, 17 zákona ze dne 22. května 1919, čís. 320 sb. z. a n. Rovněž tak nenabyla práv třetí osoba na základě slibu manželství, jež prý stěžovatel učinil jiné ženě, poněvadž tomuto slibu manželskému, nehledíc k právním jeho účinkům dle § 45 obč. zák. musily by předcházeti rozvod manželství zákonnou cestou a rozluka jeho na základě tohoto rozvodu. Poněvadž tedy usnesením ze dne 1. února 1916 nenabyla třetí osoby práv, byl první soud hledě k ustanovení §§ 9 a 11 nesp. říz., oprávněn, zrušiti toto usnesení jako zmatečné a právně neplatné.